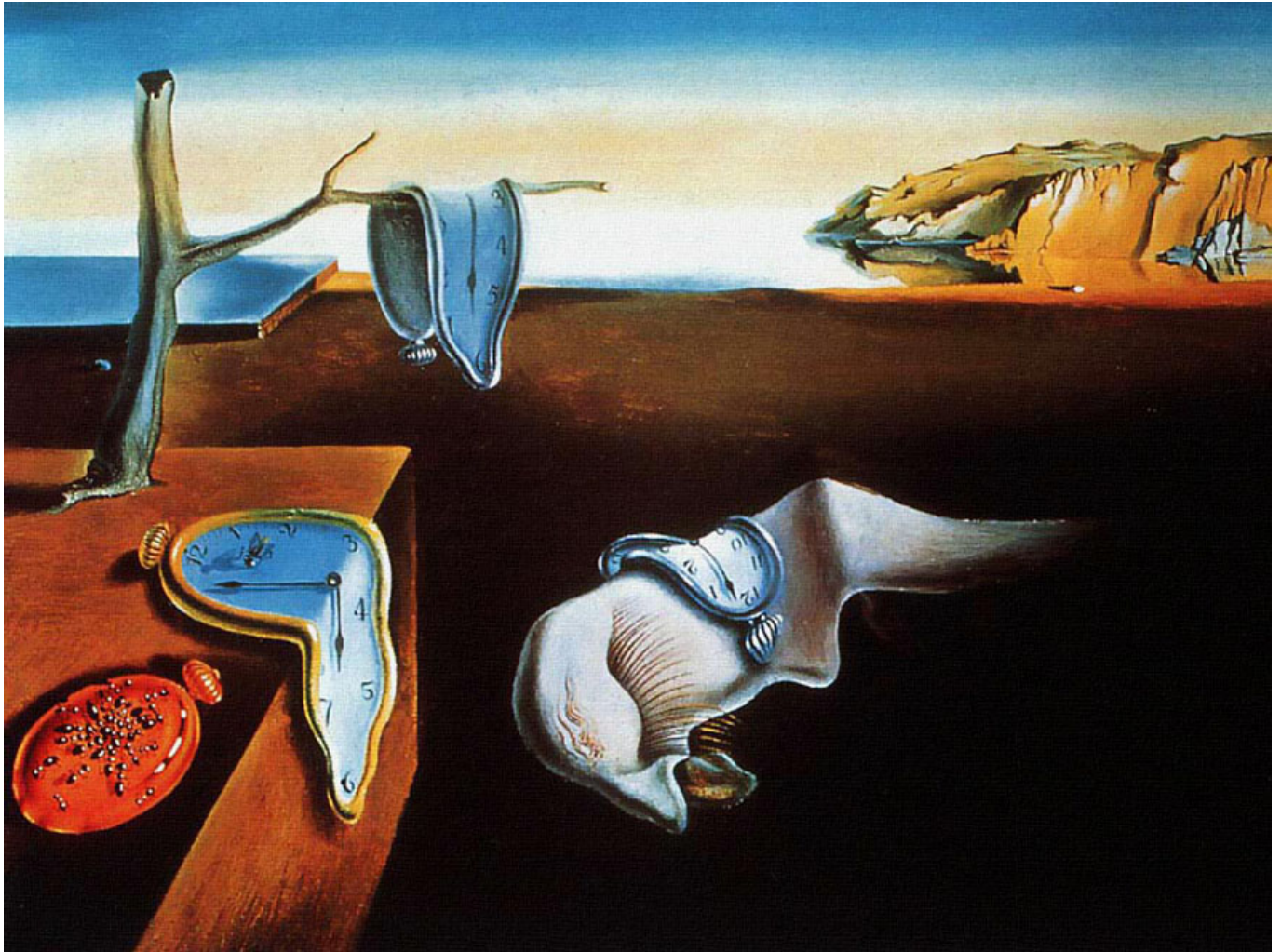
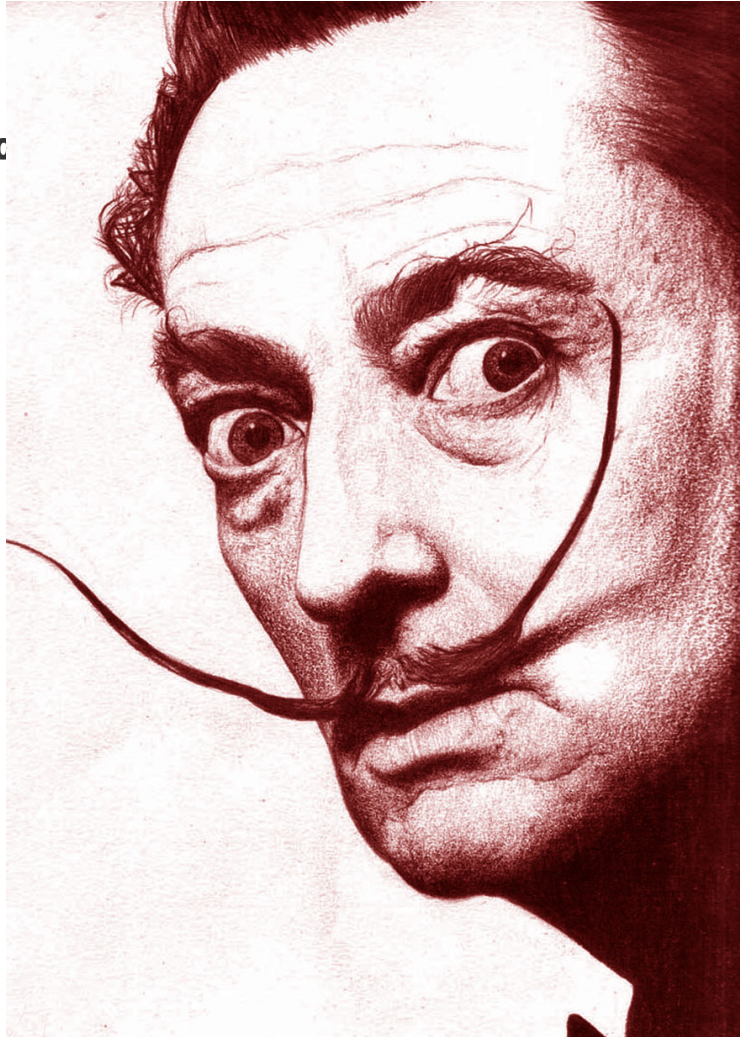

Αϊνστάιν και... βόμβα εμπνέουν τον Νταλί (Στράτος Θεοδοσίου, Καθηγητής Ιστορίας & Φιλοσοφίας της Αστρονομίας Πανεπιστημίου Αθηνών)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Τι σχέση έχει ο Αϊνστάιν με τον Σαλβαντόρ Νταλί; Έχουν κοινά χαρακτηριστικά η κβαντομηχανική και η θεωρία της σχετικότητας με το έργο του μεγάλου σουρεαλιστή; Μπορεί ένα ζωγραφικό έργο να λειτουργήσει ως το καταλληλότερο παράδειγμα προκειμένου να κατανοήσουν οι φοιτητές της αστροφυσικής πολύπλοκες θεωρίες και έννοιες της

Στους επιστήμονες η σχέση Νταλί-φυσικής δεν ήταν άγνωστη εφόσον σε πάρα πολλά βιβλία αλλά και κατά τη διάρκεια των πανεπιστημιακών παραδόσεων χρησιμοποιείται το έργο του Ισπανού ζωγράφου ως το καταλληλότερο παράδειγμα προκειμένου να κατανοήσουν οι φοιτητές πολύπλοκες θεωρίες και έννοιες της σχετικότητας αλλά και της ατομικής και κβαντικής φυσικής.

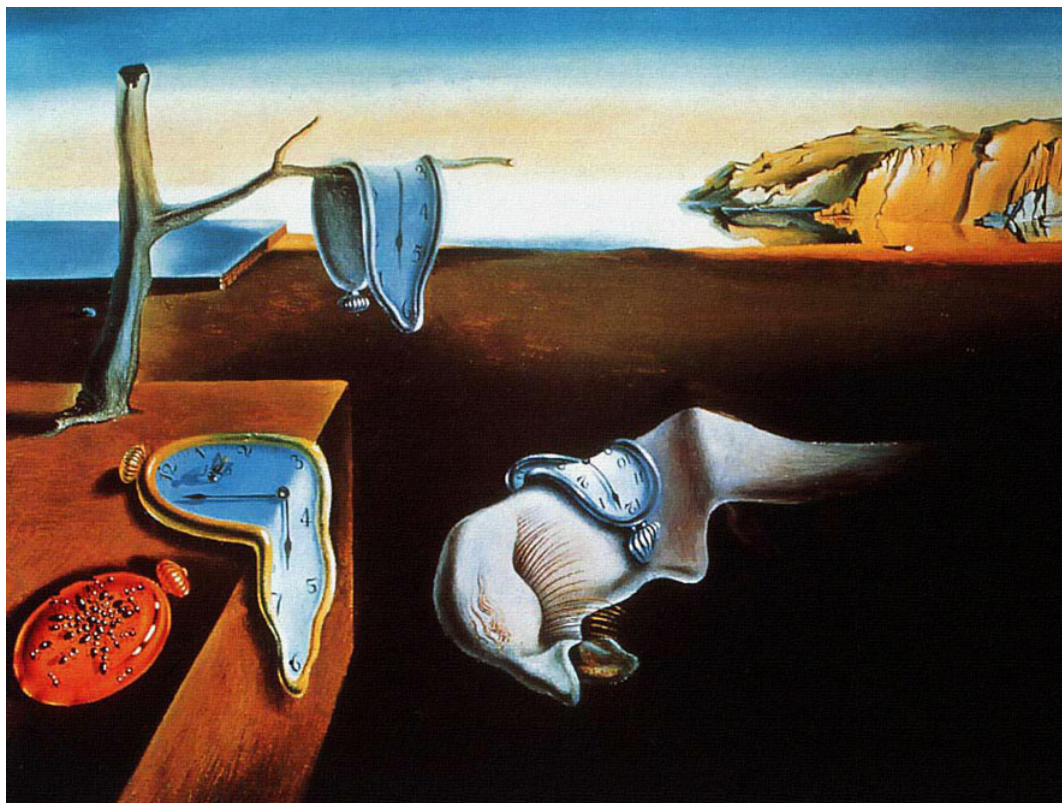
«Η έκπληξή μας», λέει ο δρ Μάνος Δανέζης, επίκουρος καθηγητής Αστροφυσικής στο Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «έγινε πολύ μεγαλύτερη όταν μία από τις καλές μας φοιτήτριες, η Μαρία Θωμά, ζήτησε να εκπονήσει μαζί μας διπλωματική πτυχιακή εργασία με θέμα ανάλογο εκείνου της διάλεξής μας στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης με αφορμή την έκθεση του Νταλί. Η διπλωματική εργασία που εκπονήθηκε υπήρξε μια αποκάλυψη και απέδειξε ότι και το ελληνικό πανεπιστήμιο μπορεί όταν θέλει. Η εργασία αυτή, με τη θερμή συμπαράσταση της Ενωσης Ελλήνων Φυσικών, εκδίδεται σε βιβλίο από τις εκδόσεις Ελάτη με τον τίτλο “Salvador Dali και σύγχρονη φυσική. Η κβαντομηχανική και η θεωρία της

σχετικότητας μέσα από το έργο του μεγάλου σουρεαλιστή”».

Ατομική βόμβα και Νταλί

Η έκρηξη της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι υπήρξε ένας σταθμός στη ζωή του Νταλί. Όπως έγραψε ο ίδιος: «Η ατομική έκρηξη στις 6 Αυγούστου του 1945 με συγκλόνισε εκ θεμελίων. Από τότε το άτομο είναι η αγαπημένη τροφή της σκέψης μου. Πολλά από τα τοπία αυτής της περιόδου εκφράζουν το μεγάλο τρόπο που ένιωσα με την ανακοίνωση της έκρηξης. Εφάρμοσα την παρανοϊκο-κριτική μου μέθοδο στην εξερεύνηση του κόσμου. Θέλω να δω και να καταλάβω τις δυνάμεις και τους κρυφούς νόμους των πραγμάτων, και αυτό προφανώς για να κυριαρχήσω πάνω τους. Για να διεισδύσω στην καρδιά των πραγμάτων ξέρω από διαίσθηση ότι κατέχω ένα εξαιρετικό όπλο: το μυστικισμό» (Σαλβαντόρ Νταλί, Μυστικιστικό Μανιφέστο).

«Από τότε η προσπάθειά του», προσθέτει ο δρ Στράτος Θεοδοσίου, αναπληρωτής καθηγητής της Ιστορίας της Αστρονομίας και των Φυσικών Επιστημών στο Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, «επικεντρώθηκε στο να εκφράσει με το δικό του τρόπο έννοιες όπως η ασυνέχεια και η ατομική φύση της ύλης, η σχετικότητα του χρόνου και του χώρου. Το μυστήριο της αντιύλης, ο μη ευκλείδειος χαρακτήρας του Σύμπαντος, τα φυσικά παράδοξα της εισαγωγής της τέταρτης διάστασης στη νέα κοσμική αντίληψη αποτέλεσαν μερικά από τα πλέον αγαπημένα του θέματα. Όλα τα προηγούμενα βέβαια πλαισιωμένα και εμποτισμένα αφ’ ενός μεν από μια περίεργη και προσωπική θρησκευτικότητα, μεταφυσικού χαρακτήρα, αφετέρου δε από τη βαθιά επίδραση της προσωπικότητας της συντρόφου του, Γκαλά».

Εμμονή της μνήμης, 1931

Η ασυνέχεια στην ύλη είχε εντυπωσιάσει τον Νταλί. Τίποτα δεν είναι έτσι όπως φαίνεται. Τα πάντα αποτελούνται από άλλα μικρά σώματα, τα άτομα. Τα πάντα αιωρούνται στο χώρο, χωρίς τίποτα να αγγίζει τίποτα. Η ίδια η θάλασσα είναι αναρτημένη σε μια μικρή απόσταση από τη γη», όπως αναφέρει και ο ίδιος. Το πόδι του στον προηγούμενο πίνακα βρίσκεται στο κενό κάτω από τη θάλασσα, που παρουσιάζεται σαν ένα αιωρούμενο μεταλλικό φύλλο. Το χέρι του ακουμπά τη στερεή επιφάνεια σαν να δίνει έμφαση στην ψευδαίσθηση της αφής και της ταξινόμησης σε στερεό, υγρό, αέριο. Το χέρι δεν «πιάνει», δεν έρχεται σε επαφή με τα αντικείμενα, αλλά οι ακραίοι δομικοί τους λίθοι βρίσκονται σε μεγάλες αποστάσεις από αυτούς του χεριού. Ο εγκέφαλος συνειδητοποιεί σαν επαφή τις απωστικές δυνάμεις που αναπτύσσονται μεταξύ των πεδίων που περιβάλλουν τα δομικά συστατικά των δύο σωμάτων (χέρι - αντικείμενο). Οι κίονες του καμπαναριού χάνουν την ενιαία υλική τους οντότητα και παρουσιάζονται σαν ένα πλήθος σφαιριδίων σε διάταξη. Ο χώρος μεταξύ των σφαιριδίων, όπως επιτάσσει η σύγχρονη φυσική, δεν είναι πλέον κενός.

[Συνεχίζεται]